

En rapport från danspedagogens perspektiv

Elisabet Sjöstedt Edholm

Den första fasen av det konstnärliga utvecklingsarbetet "Hoppsa Universum" inleddes vid Danshögskolan i Stockholm med intervjuer och observationer av barn i 3-5 års ålder. Det var 12 grupper som deltog i studien med 7-9 barn i varje grupp. Barnen kom från olika förskolor i närheten av Danshögskolan som ligger i stadsdelen Östermalm i Stockholms innerstad. Majoriteten av barnen hade ingen tidigare erfarenhet av dansundervisning. Varje grupp fick fritt dansa till olika karaktärer av musik under ca 20 minuter och under den tiden videospelades barnens aktivitet. Under den första stunden fick barnen ingen konkret uppgift att lösa utan de fick röra sig fritt i rummet. Spontant började de flesta springa runt i rummet. En rörelse som jag i mina tidigare intervjuer kommit fram till är den som barn tycker mest om. Jag och Anna observerade barnen och gjorde anteckningar i anslutning till dans- och rörelsestunden. Vi fick ett rikt material där vi undersökte deras medvetenhet och kommunikation i dansandet. Vi tittade på deras idéer, deras kreativitet, vilka val de gör och vilken form de tar. I slutet av dansstunden bad jag 3 barn i taget att följa med mig till ett intilliggande tyst rum. Jag använde bandspelare för att spela in mina korta intervjuer med barnen. Vi provinspelade deras namn och ålder en gång så att de fick uppleva sin egen röst. I rummet var vi helt ostörda och där fanns enbart ett bord och några stolar.

I mitt intervjuarbete använder jag forskoleforskarna Ingrid Pramlings och Elisabet Doverborg -Österbergs metod som står beskriven i boken "Att förstå barns tankar – metodik för barnintervjuer"(1985)- Att intervjua förskolebarn är inte enkelt och min tidigare erfarenhet är från intervjuer med skolbarn i grundskolan dvs från 7 år. Omständigheterna gjorde det omöjligt att intervjua ett barn i taget men man kunde se hur de å ena sidan påverkades av vad den andra sa å andra sidan att de fick hjälp av varandra.

Mina forskningsfrågor var:

Berätta för mig vad du tänkte på när du börde musiken och dansade!

Berätta för mig hur det kändes att dansa till musiken!

En flicka svarar följande på första frågan:

"Jag tänkte på hästar och någonting. Jag vet inte. Det kändes bra".

En pojke svarar på andra frågan.

"Jag kände mig som Superman och Batman".

Några barn började visa med kroppen när jag intervjuade dem t ex visade en flicka samtidigt som hon uttalade:

"Jag rörde mina höfter så här och så där och sedan svängde jag mina ben". Ett barn sa: "Det var roligt att snurra, det kändes roligt och jag kände mig bra. Jag ville dansa bra. Jag vill visa min mamma när jag kommer hem".

Svaren var korta och härfördes till det konkreta som djur, olika ljud och steg som de framförde. De flesta barnen uttryckte i ord och i rörelse att de kände glädje. Ingen sa att det inte tyckte om att dansa och röra sig till musiken.

Under samtalet med barnen ställde jag även följdfrågor beroende på de svar jag fick. Övervägande delen av barnen konkretiserar med ord som springa, galopp, hopp, snurr osv. på den första frågan. Flera barn uttrycker känslan "skönt" för att beskriva vad de kände medan de flesta säger att det "var roligt" på den andra frågan.

I mitt arbete som danspedagog ställdes jag inför nya rörelseidéer när jag observerade barnen som jag därefter kunnat utveckla i min egen dansundervisning. Framförallt vill jag fortsätta att vidareutveckla övningar

som tillåter en viss frihet där jag som lärare är mer verbaliserande än rörelseförebildande. Den metoden har jag kommit att kalla den indirekta metoden som tar hänsyn till barnets naturliga intresse för att undersöka och experimentera (*Att känna rörelse- en danspedagogisk metod*, 1995). Den bidrar till en mer individualiserad undervisning dvs hjälper barnet att arbeta inom sin egen förmåga och sin egen takt. Vidare ger den eleven möjlighet att vara skapande och lockar fram originella rörelsesvar. Även rumsligt observerade jag hur barnen utnyttjar väggarna då det inte fanns några stänger i dansstudion.

Små barn behöver ramar för sitt utforskande i dans vilket betyder att improvisationen bör styras upp så att rörelsesvaren får en betydelse för barnens lärande i dans. Vad är då danspedagogens roll och hur kan den vidareutvecklas är frågor jag ställer mig efter att ha deltagit i utvecklingsarbetet. Efter observationerna av barnens spontana dans kan jag urskilja många komplicerade rörelser som danspedagogen inte behöver vara rörelsemodell för utan genom verbalisering och lämplig övning kan locka fram. Barnen bör alltid få utrymme till eget skapande och i kombination med kreativa övningar som lockar fram helt fria moment av egna rörelsesvar. Att utveckla sin iakttagelseförmåga är till nytta för danspedagogen och blir ett verktyg för att förnya och förändra sitt sätt att se barns rörelser. Därtill kommer naturligtvis erfarenhet av och kunskap om vad barn i den aktuella åldern är mogen för. Barn kan mer än vi kanske tror oss veta, vi vuxna.

Anna Källblads konstnärliga forskningsarbete redovisades i verket Hoppssa Universum, en interaktiv musik- och ljusinstallation som visades i Botkyrka konsthall i samarbete med Moderna dansteatern c/o 2007 och som besöktes av nära 4000 personer. Barn från Lilla Akademiens skola i Stockholm intervjuades av mig efter besöket i Botkyrka.

En flicka svarade på frågan:

Vad tänkte du när du hörde musiken?"Jag tyckte det var väldigt bra gjort för jag skulle aldrig drömma om att göra osynliga instrument i rummet. Det var som magi. Det var väldigt häftigt."

Samarbetet med Anna som koreograf har varit ett utvecklande och spännande möte för mig som pedagog för barn och unga. Vi har haft möjlighet att diskutera tillsammans över vad vi sett och hört från barnen utifrån våra olika perspektiv. Anna betonade den fria dansen medan jag som danspedagog använder mer strukturerade dansövningar. Det har varit mycket berikande.

Bibliografi

Doverborg- Österberg, E. och Pramling, I, *Att förstå barns tankar – metodik för barnintervjuer*, Stockholm, Liber Utbildningsförlag, **1985**

Sjöstedt Edelholm, E. och Wigert, A. *Att känna rörelse – en danspedagogisk metod*, Stockholm, Carlssons förlag, **2005**

BIOGRAPHY

Elisabet Sjöstedt Edelholm is senior lecturer for Children and Youth Dance at the University of Dance and Circus in Stockholm. She has been teaching for more than 30 years in ballet and children's dance. She worked at the Balettakademien in Stockholm and at the Culture School in Solna for many years. Sjöstedt Edelholm has studied pedagogy at the University in Stockholm. She has often been a guest teacher in Finnish dance education. Sjöstedt Edelholm has written the book "Att känna rörelse –en danspedagogisk metod" (2005). She has been a member of dance and the Child international (daCi) since 1982.

elisabet.sjostedt-edelholm@danshogskolan.se

*Elisabet Sjöstedt
Edelholm
Sweden*